

THE THEORETICAL AND PRACTICAL ANALYSIS OF THE NOTION AND CONSTITUENT ELEMENTS OF THEFT

Artiom COCIERI

Master of Laws, Alumni National Institute of Justice,

Chisinau, Republic of Moldova

e-mail: acocieri@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0000-5670-6721>

The paper aims to research the common aspects of theft from the perspective of its emergence, evolution, content, role, and place of this form within the system of criminal liability, which will contribute to the scientific substantiation of this concept, to the deepening of knowledge in the theory of liability, and to normative recommendations for a better recognition of patrimonial legal liability. The author sets out to achieve the following objectives: constructing, on the basis of existing scientific approaches, a theoretical-practical model of legal liability for theft-related offences; determining the level of legal regulation of liability for such offences; formulating the characteristic features of patrimony and defining this phenomenon; drafting a definition of patrimonial legal liability from the perspective of comparative law, doctrine, and legislation; establishing the theoretical aspects related to the delimitation of criminal liability; presenting the concept, distinctive features, and forms of patrimonial liability within the branches of public and private law; arguing for the independence of patrimonial liability as a distinct form and identifying its place in the normative legal framework of the institution of legal liability; and finally, formulating conclusions and recommendations by analyzing legislative gaps and legislative prospects.

Keywords: theft, taking, possession, movable property, actual patrimonial damage, pecuniary gain, cultural patrimony.

ANALIZA TEORETICO-PRACTICĂ A NOȚIUNII ȘI ELEMENTELOR CONSTITUTIVE ALE SUSTRAGERII

Lucrarea își propune ca scop cercetarea aspectelor comune ale sustragerilor prin prisma apariției, evoluției, conținutului, rolului și locului acestei forme în sistemul răspunderii penale, fapt ce va contribui la argumentarea științifică a acestui concept, la aprofundarea cunoștințelor în teoria răspunderii, la recomandări cu caracter normativ pentru o mai bună recunoaștere a răspunderii juridice patrimoniale. Autorul își propune realizarea următoarelor obiective: construirea în baza abordărilor științifice existente, a modelului teoretic-practic al răspunderii juridice a infracțiunilor de sustragere; determinarea nivelului de reglementare juridică a răspunderii pentru infracțiunile de sustragere formularea trăsăturilor caracteristice a patrimoniului, definirea acestui fenomen; formularea unei definiții a răspunderii juridice patrimoniale din perspectiva dreptului comparat, doctrinei și legislației; stabilirea aspectelor teoretice legate de delimitarea răspunderii penale; prezentarea conceptului, semnelor distinctive și formelor răspunderii patrimoniale în ramurile de drept public și drept privat; argumentarea independenței răspunderii patrimoniale ca formă distinctă și identificarea locului în construcția normativă de drept a instituției răspunderii juridice; formularea concluziilor și recomandărilor.

Cuvinte-cheie: sustragere, luare, posesie, bunuri mobile, prejudiciu patrimonial efectiv, scop de cupiditate, patrimoniu cultural.

ANALYSE THÉORICO-PRATIQUE DE LA NOTION ET DES ÉLÉMENTS CONSTITUTIFS DE LA SOUSTRACTION

Le présent travail a pour objectif l'étude des aspects communs des infractions de soustraction à travers le prisme de leur apparition, de leur évolution, de leur contenu, de leur rôle et de leur place au sein du système de la responsabilité pénale. Cette recherche contribuera à la fondation scientifique de ce concept, à l'approfondissement des connaissances dans la théorie de la responsabilité, ainsi qu'à la formulation de recommandations normatives en vue d'une meilleure reconnaissance de la responsabilité juridique patrimoniale. L'auteur se propose d'atteindre les objectifs suivants : élaborer, sur la base des approches scientifiques existantes, un modèle théorico-pratique de la responsabilité juridique des infractions de soustraction ; déterminer le niveau de réglementation juridique de la responsabilité pour de telles infractions ; formuler les traits caractéristiques du patrimoine et définir ce phénomène ; proposer une définition de la responsabilité juridique patrimoniale dans la perspective du droit comparé, de la doctrine et de la législation ; établir les aspects théoriques relatifs à la délimitation de la responsabilité pénale ; présenter le concept, les signes distinctifs et les formes de la responsabilité patrimoniale dans les branches du droit public et du droit privé ; démontrer l'indépendance de la responsabilité patrimoniale en tant que forme distincte et identifier sa place dans la construction normative de l'institution de la responsabilité juridique ; formuler enfin des conclusions et des recommandations par l'analyse des lacunes législatives et des perspectives de réforme.

Mots-clés: soustraction, appropriation, possession, biens meubles, préjudice patrimonial effectif, but lucratif, patrimoine culturel.

ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПОНЯТИЯ И ЭЛЕМЕНТОВ СОСТАВА ХИЩЕНИЯ

Настоящая работа ставит своей целью исследование общих аспектов хищений сквозь призму их возникновения, эволюции, содержания, роли и места данной формы в системе уголовной ответственности. Исследование будет способствовать научному обоснованию данного концепта, углублению знаний в теории юридической ответственности, а также выработке нормативных рекомендаций для более эффективного признания имущественной юридической ответственности. Автор ставит перед собой следующие задачи: построение, на основе существующих научных подходов, теоретико-практической модели юридической ответственности за преступления, связанные с хищением; определение уровня правового регулирования ответственности за хищения; формулирование характерных признаков имущества и определение данного явления; разработка дефиниции имущественной юридической ответственности с точки зрения сравнительного права, доктрины и законодательства; установление теоретических аспектов, связанных с разграничением уголовной ответственности; представление концепции, отличительных признаков и форм имущественной ответственности в отраслях публичного и частного права; обоснование независимости имущественной ответственности как самостоятельной формы и определение её места в нормативной конструкции института юридической ответственности; формулирование выводов и рекомендаций.

Ключевые слова: хищение, изъятие, владение, движимое имущество, фактический имущественный ущерб, корыстная цель, культурное наследие.

Introducere

Pe parcursul evoluției și dezvoltării social-politice și economice o preocupare a omenirii a devenit problema privind acțiunile infracționale, care sunt îndreptate direct contra bunurile ce constituie averea persoanei. Astfel

legislația penală are ca scop prevenirea și combaterea infracțiunilor, care sunt îndreptate asupra bunurilor persoanelor.

Prin interpretarea dispozițiilor penale legale și a practicii judiciare, observăm necesitatea și importanța abordării subiectului respectiv, deoarece legea penală devine un

instrument de contracarare a infracțiunilor contra patrimoniului. Scopul legii penale este de a apăra drepturile și libertățile societății de faptele prejudiciabile îndreptate contra patrimoniului. Astfel patrimoniul este apărat, direct sau indirect, prin diverse mijloace juridice, reglementate de normele dreptului penal. O cauză primordială a creșterii numărului de infracțiuni contra patrimoniului îl constituie situația economică la etapa actuală, care conduce la dezvoltarea treptată a noi scheme de comitere a faptelor infracționale contra bunurilor persoanelor, în aceste condiții devine extrem de dificil de a diminua sau chiar de a exclude riscul care este îndreptat nemijlocit împotriva patrimoniului persoanelor fizice sau juridice.

Ocrotirea patrimoniului se realizează printr-o totalitate de metode juridice și măsuri cu caracter educațional, care au scopul de a ordona și a influența atitudinea tuturor persoanelor față de patrimoniu. Astfel patrimoniul prin intermediul dreptului penal a constituit permanent un obiectiv principal, deoarece patrimoniul reprezintă o parte componentă a fiecărei persoane.

Infracțiunile prevăzute de legea penală diferă în funcție de natura și modul în care este vătămată valoarea apărută de legea penală. Din numărul total de infracțiuni prevăzute de legea penală, toate atenteaza asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor sau a altor subiecți de drept, gradul prejudiciabil a infracțiunii generează o urmare prejudiciabilă asupra căruia se atentează și are ca efect lezarea drepturilor apărute de stat prin intermediul legislației penale, nu sunt o excepție nici infracțiunile de sustragere în care prejudiciul sau urmările prejudiciabile pe care o are infracțiunea produce în cele mai multe cazuri prejudicii materiale, fizice și chiar psihice.

Importanța teoretică a temei respective constă în scoaterea în evidență a acelor fapte prejudiciabile, care direct afectează societatea

și sporește riscul de săvârșire a noilor infracțiuni, deoarece scopul specific pentru infracțiunile contra patrimoniului săvârșite prin sustragere este scopul de cupiditate, care are o amprentă asupra conștiinței făptuitorului de a fi tentat să săvârșască noi infracțiuni, unde nu este exclus ca să recurgă la fapte ce au un grad prejudiciabil considerabil mai sporit, deoarece practica judiciară ne demonstrează că făptuitorii nu intenționează să înceteze activitatea infracțională chiar din contra recurg la noi metode ilegale valorificând aspecte ce contravin legii penale și a bunurilor moravuri.

Valoarea socială fundamentală a patrimoniului, reprezintă o condiție de participare la raporturile juridice de ordin patrimonial. Bunurile și drepturile ce constituie obiectul acestor raporturi permit persoanei să-și îndeplinească obligațiile cu caracter economic. În această condiție, patrimoniul generează o existență a capacității juridice a ființei umane fiind drept exemplu, o valoare socială care trebuie să fie apărută prin intermediul mijloacelor prevăzute de legea penală. În lucrarea respectivă aș dori să aduc la cunoștință importanța interpretării normelor penale și să disting aspectele fundamentale, abordând un aspect teoretico-practic a infracțiunilor de sustragere.

Este cunoscut faptul că patrimoniul, ca valoare socială, poate suferi anumite prejudicii, care conduc la implicarea aspectelor de drept penal. Observăm că relațiile sociale cu privire la patrimoniu pot fi prejudiciate prin acțiuni de sustragere a bunurilor altor persoane, adică prin acțiunea de luare a bunurilor din proprietatea altei persoane și prin trecerea lor în proprietatea persoanei ce le sustrage.

Metodologia studiului

Metodele de cercetare utilizate în elaborarea studiului includ metoda juridico-normativă, constând în analiza dispozițiilor legale relevante din Codul penal al Republicii

Moldova; metoda de analiză a jurisprudenței, prin studierea practicii judiciare; metoda logică și sistemică, utilizată pentru examinarea caracteristicilor elementelor constitutive ale infracțiunilor de sustragere; precum și metoda comparativă și cea socio-juridică, care permit evaluarea impactului social și identificarea cauzelor infracționalității contra patrimoniului.

Evoluția reglementărilor penale naționale în materia infracțiunilor contra patrimoniului comise prin sustragere

Urmează a fi specificate reglementările privind răspunderea juridică pentru infracțiunile contra proprietății în dreptul medieval românesc în arealul Est-Carpatic, cea mai parte a teritoriului actual al RM, ce se afla în arealul de formare și dezvoltare a statului feudal Moldav, cuprinsul dintre Carpații Orientali și Nistru.

Secolul XVII a cunoscut o importantă semnificativă, deoarece s-au tipărit marile pravile românești, cu caracter în principal laic. Prin aceasta se evidențiază și Pravila lui Vasile Lupu: ”Denumirea originală a acestei legiuri tipărite la Iași în 1646 din porunca domnitorului, amintim că este ”Cartea românească de învățătură” de la pravilele împăratești și de la alte județe cu zisa porunca și cu toată cheltuiala lui Vasile Voievodul și domnul țării Moldovei din multe scripturi tălmăcită din limba ilenească pre limba românească [1, p. 103].

Pravila lui Vasile Lupu este considerată prima lege laică oficială, promulgată și investită cu autoritate legală de a fi aplicată pe întreg teritoriul Moldovei.

Pravila Lui Vasile Lupu este constituită din 2 părți componente, prima parte include 16 pricini împărțite în 152 paragrafe, partea a doua constituie 78 de glave, numerotate deosebit de cele din prima parte.

Termenul de furt avea o sferă foarte largă, unde, pe lângă sustragerea unui lucru, mai

era adăugat și neîndeplinirea obligațiilor debitorului față de creditor.

Conform prevederilor paragrafului 97 a pricinii 12: ”Furtușagurile sunt de multe fealuri. Un fealiu iaste de vatamă numai o parte, ce se dzice numai pre un om; iară alt fealiu de furtușag iaste vatamă pre mulți împreună. Astfel observăm că erau 2 tipuri de furturi: furt prin care se aducea atingere unei singure personae, și furt care aducea atingerea a doua sau mai multor persoane [2, p. 65].

Conform prevederilor paragrafului 98 a pricinii-12, este definită noțiunea de furtușag mare și furtușag mic: ”Alt furtușag iaste mare, altul mic: dece furtușag mare se cheama, când iaste lucrul furtușagului de mare preț, sau când iaste omul omul învățat într-acest meșterșug a furtușagului, sau când va fura de la vruin boiarin, sau alt om mare de cinste, sau când va fi furatniscare dughian de negaț, sau când va fi facut scări ca să sue la vreu curte domnească sau bioarească sau când va săpa casa, sau va risipi zidiu, sau când va fi zdrobit lăcăți și alte multe ca acestea, sau când fură și pate nevoie tot satul, macar de are fi furtușagul cât de micșor. Furtușag mic se cheamă iaraș, când nu va fi facut nici unele de acestea, ce am acris mai sus [3, p. 65].

Circumstanțele care agravau răspunderea penală pentru furt din prevederile Pravilei lui Vasile Lupu erau: Obiectul material al furtului-de mare valoare (preț); Subiect al infracțiunii-hoț de meserie; Victima furtului-o persoană cu poziție socială înaltă (boier); Locul furtului-un local unde se vindeau mărfuri (dugheana cu negoț); Consecințele furtului-resimțite de întreg satul; Metodele furtului-escaladarea pentru a ajunge la vreo curte boiarească sau domnească; săparea unui tunel sau zdrobirea unui perete zdrobirea unui lacăt sau mecanism asemănător.

Astfel, circumstanțele agravante menționate se referă la toate tipurile de

furt, ce erau specifice la acea perioada de evoluție. Indiferent de oricare circumstanță săvârșită din cele menționate, era considerată ca temei pentru aplicarea unei pedepse mai severe(dure), în corespundere cu prevederile din Pravilă: "Față de făptuitor nu se schimba încadrarea juridică, astfel spus circumstanțele agravante aveau destinația funcțională de a fi luate în considerație la individualizarea pedepsei, însă pe lângă acest tip de agravante erau prevăzute și agravante, care influențează asupra calificării furtului, fiind incluse în rândul semnelor, componente de infracțiune [4, p. 109].

În paragraful 170 a pricinii-15 a Pravilei, este menționat scopul de sustragere ca element obligatoriu a termenului de furt, în cazul în care făptuitorul nu a avut respectivul scop(de exemplu de a face o glumă), el va putea fi atras la raspundere penală numai dacă fapta săvârșită de acesta întrunește elementele componente ale unei alte infracțiuni prezăzute de Pravilă: "oricine va fura ceva vreun lucru, nu drept să păgubească pre ceta ce i-au avut, ce numai drept să-ș rădză și să-ș bată joc de dâns, să se cearte, iară nu ca un fur.

Astfel în paragraful 173 a Pravilei lui Vasile Lupu,este redată situația de liberare de pedeapsă a persoanei, care fiind victimă a infracțiunii de furt, fură în cele din urmă de la cel care la prejudiciat, dar nu valoarea mai mare decât prejudiciul cauzat: "Când va avea neștine vreun lucru la altul, și nu-l va putea scoate de la dâns, și dei va fura ceva, însă nu mai mult, ce numai cât va fi prețul acelu lucru acesta să nu aibă nici-o certare pentru furtușag".

Observăm că aceasta prevedere intervine ca o excepție de la normele generale penale, conform căreia prevederile legale, trebuie să intervină cu măsuri de constrângere asupra făptuitorilor pentru a contribui la reeducarea acestora, și nicidecum de a interveni de sine stătător în astfel de situații (circumstanțe).

Exprimă curiozitate și clauza de eliberare

de răspundere penală, prevăzută în paragraful-179 a Pravilei, potrivit căreia cel ce fură de la tatăl său nu era sancționat, însă tatăl avea posibilitatea să-și satisfacă ulterior reparația prejudiciului din contul părții moștenite de feciorul său: "Ceta ce va fura de la tată-său, ver mult, ver puțin, nice o certare să nu aibă, iară de se va prileji să fie vreun om de casa lor la moștea lui, să lase ceva acestui fecior, atunci, dentr-acel lucru a feciorului poate tatăl să ia să-și plătească furtușagul.

Potrivit paragrafului 181, împăcarea părților excludea răspunderea penală, în cazul în care soția fura de la soț, sai invers, reparația ulterioara a prejudiciului se putea face pe seama bunurilor făptuitorilor numai la decesul acestuia sau în caz de divorț: "Care muiare va fura pre bărbatu-și să nu aibă certare, nice să aibă strânsoare să întorcă ce-au luat, ce să împace cu bărbatul, iară de se va prilegi să se despartă sau să moară muiarea, atunci bărbatul să-ș facă plată din dzeastrele ei

Constatăm că această normă cuprinde un mesaj stimulat, facilitând consolidarea relațiilor de familie, statul își declină implicarea în astfel de relații, chiar dacă era vorba de o infracțiune ca furtul.

Din paragraful 102 al Pravilei-13, deducem că această componentă prevede răspunderea pentru tâlhărie care, la acea perioadă de timp, era o formă agravantă a furtului. „Prevederile din paragraful 102 prezintă interes din mai multe puncte de vedere: tâlhăria la drumul mare în absența portului de arme nu atrăgea o pedeapsă severă, în contrast față de cel care a săvârșit acest fel de tâlhărie, purtând armă asupra sa,se aplica o pedeapsă foarte severă- privațiunea de libertate în ocnă, închisoare pentru cei condamnați la munca silnică în saline, ocna constituia însă numai prima etapă a procesului de expiere, cea de-a doua etapă decurgând în raport în raport cu poziția socială a făptuitorului: "feciorul de boiar" era condamnat la confiscarea a o treime din averea

sa, pe când acel care nu avea o proveniență nobilă era spânzurat.

Timpul infracțiunii ca element constitutiv al infracțiunii de furt apare în situația specificată de paragraful-27 din Pricina-2 a Pravilei: ”De se află vreun lucrător de vii la vremea cându să sapă viile, atunce să fie furat vreo sapă sau vreun hârleț și dacă va trece vremea săpatului să vă oblici și să va vâdi lucrul, ca să plătească atâtea dzile câte au fost trecute de când au furat el sapa. Într-aceasta chip va plăti și cela ce va fura seacera la vreme seceratului sau cuțit la vremea tăiatului viilor sau săcurea când taie omul leamne în pădure și alte ca acestea.

Locul infracțiunii ca element constitutive al infracțiunii de furt, este precizat în paragraful-29: ”De se va afla vreun viiar sau vreun grădinar să fie furând la locul ce păzește el, acela să-și piardză siimbriia și să fie bătut ca un fur.

Cererea transmiterii averii străine însoțită de amenințarea cu violența este prevăzută în Paragraful-124: ”De va ceare nestine ceva vreun lucru la altul și el nu-i va da iară să va mânia și i s-a va lăuda că-i va face ceva vreo răutate pre acesta să-l pedepsească ca pe un fur. Observăm că în Pravila lui Vasile Lupu infracțiunea (fapta) respectivă este echivalentă infracțiunii de furt dar analizând prevederile legii penale putem delimita unele aspecte de infracțiunea de furt.

Termenul de furt în dreptul medieval românesc era considerat principal în ansamblul infracțiunilor contra proprietății consfințit în cadrul legii țării, de aceea definirea interpretarea noțiunilor ale tuturor celorlalte infracțiuni contra proprietății avea ca punct de pornire de exemplu, tâlhăria era considerată formă agravantă a furtului, iar hotărnicia falsă-infracțiune asimilată cu furtul.

În continuare v-am analiza trăsăturile primordiale ale instituției ocrotirii proprietății prin metodele dreptului penal în Basarabia. În urma războiului ruso-turc, care a avut loc între

anii 1806-1812, care s-a încheiat cu pacea de la București din 28 mai 1812, conform căreia Basarabia parte componentă a Principatului Moldovei a fost anexată la Imperiul Rus.

Din perioada începerii aplicării în Basarabia a dreptului penal rus, răspunderea penală pentru infracțiunile contra patrimoniului era orînduită pe teritoriului Imperiului Rus de trei acte normative: Pravila lui Sobor din anul 1648; Statutul militar al lui Petru I datînd din 1717; Ucazul de la 04.03.1782 ”Despre judecarea și pedepsele pentru hoția de diferite tipuri și despre înființarea caselor de lucru în toate guleriile

Capitolul XXI din Pravila de Sobor cuprinde 104 articole recunoscute în mod aparte „pricenelor de furt și tâlhărie”. În art.9-10 ale Pravilei sunt prevăzute pedepsele pentru furt, Pravila determina tortura ca pedeapsă obligatorie aplicată celui ce a contribuit la furt. În art.12-14 a Pravilei de Sobor este prevăzută pedeapsa penală pentru circumstanțele agravante de furt: furtul comis a treia oară; furtul însoțit de omor; furtul comis în biserică. În art.15 al Pravilei se specifica careva component de infracțiuni, menționate și anterior: furtul de diferite tipuri, însoțite uneori de omor, jaful și escrocheria. În art.16-18 a Pravilei este reglementată pedeapsa penală pentru tâlhărie, din dispoziția normei reiese că tâlhăria era o infracțiune contra patrimoniului, care fuzionează cu noțiunea de jaf comis cu violență. Specific tâlhăriei era: atacul deschis săvârșit în scopul acaparării averii persoanei.

După cum s-a specificat, al doilea act normativ, care prevedea pedeapsa penală pentru faptele prejudiciabile contra patrimoniului de la începerea reglementării în Basarabia a dreptului penal rus, a fost ”Statul militar a lui Petru I”, adoptat la 1716. Despre structura sa, prevederile reglementate și normele esențiale în cuprinsul acestui act, putem menționa următoarele aspecte ”Acest act normativ cuprindea numai norme ale dreptului penal și

reprezenta în esență un cod penal-militar fără partea generală, unde se prevedea răspunderea și pentru alte categorii de infracțiuni, inclusiv pentru infracțiunile contra proprietății. În comparație cu tâlhăria noțiunea de jaf constituia șantajul și acapararea samovolnică a averii, statutul mai prevedea și un șir de alte infracțiuni contra patrimoniului: însușirea lucrurilor primite spre păstrare (art.194) și însușirea bunurilor găsite (art.196).

Al treilea act normativ care prevedea răspunderea penală pentru infracțiunile contra patrimoniului la momentul începerii aplicării în Basarabia a legii penale sub dominația Imperiului Rus, a fost „Ucazul despre judecarea și pedepsele pentru hoția de diferite tipuri și despre înființarea caselor de lucru în toate guberniile. Acest act este renumit prin faptul că a atribuit noțiunii de hoție exclusive semnificația de sustragere a averii, propunând definițiile celor trei tipuri ale acestei infracțiuni-jaf, furt și escrocherie.

Infracțiunea de jaf avea sensul de hoție comisă prin violență fizică sau psihică, obsevăm anumite deosebiri în prevederile actuale ale legii penale în comparație cu reglementările aplicate în Basarabia. Infracțiunea hoție-furt era în situația în care “cineva lua pe ascuns bani sau altă avere mobilă, fără voia și consimțământul celui ale cui sunt banii sau averea mobilă, ca să ascundă, să vîndă să zălăgească sau să folosească acestea în favoarea sa într-un alt mod.

Conform reglementărilor infracțiunii hoție-escrocherie putem deduce că „Semnul distinctiv al escrocheriei era modul deschis de comitere a faptei, pe lângă aceasta putem constata că la noțiunea de escrocherie se atribuia: furtul de buzunar; sustragerea prin surprindere a averii străine, când făptuitorul își pune în aplicare dibăciia, repeziciunea acțiunilor și alte vocații asemănătoare; impunerea averii pe calea înșelăciunii.

Reglementarea răspunderii penale pentru

infracțiunile contra proprietății în legislația ulterioară formării statului național român.

Doar în legiuirea penală ulterioară formării statului național român s-a putut menționa totalizarea, în limite firești, a tuturor acțiunilor prejudiciabile împotriva patrimoniului: Altădată constituind diviziuni de sine stătătoare, grupurile de infracțiuni contra patrimoniului au fost înmănunchate laolaltă în funcție de obiectul juridic generic. Totodată, divizarea a fost dezvoltată în cadrul grupului unitar, nou-format, al infracțiunilor contra patrimoniului, alcătuind o adevărată unitate în diversitate [5, p. 334].

Așadar, Cartea a II-a a Codului penal român din 1865 este intitulată “Despre crime și delictedeosebi și despre răspunderea acestora”. Titlul IV a respectivei cărți – “Crime și delictede în împotriva particularilor” – cuprinde două capitole. Cel de-al doilea capitol – “Crime și delictede împotriva proprietăților” – cuprinde articolele 307-381 ale Codului Penal Român. din 1865. Respectivele articole sunt cuprinse în nouă secțiuni:

Secțiunea I – “Furturi” (art.306-316);

Secțiunea II – “Tâlhării” (art.317-320);

Secțiunea III – “Strămutarea sau desființarea de hotare” (art.321);

Secțiunea IV – “Abuzul de încredere” (art.322-331);

Secțiunea V – “Înșelăciunea sau escrocheria” (art.332-342);

Secțiunea VII – “Jocuri de noroc, loterii, turburări și fraude întrebuintate la licitațiuni publice” (art.349-351);

Secțiunea VIII – “Distrucțiuni, degradațiuni și alte pagube” (art.352-356);

Secțiunea IX – “Crime și delictede care pun în pericol viața a mai multor persoane” (art.357-380).

Trebuie de specificat faptul că Secțiunea VI (art.342-349), dedicată bancrutei și faptelor tangente acesteia, a fost exclusa o dată cu adoptarea, în 1886, a actului normativ

comercial. Într-un mod firesc, această sancțiune a condus la totalizarea cuprinsului juridic generic al faptelor prejudiciabile contra proprietăților.

Capitolul I din instituția menționată se referă la fapta de furt. Acest capitol este constituit din art.525-529 și se observă tendința de a micșora cu aproximativ jumătate numărul de infracțiuni privind furtul (în comparație cu CP Rom. din 1865) și în același timp, aspiratia de a conexe actele normative cu referire la infracțiunea de furt.

Capitolul II (art.528-536 Cod Penal Român. din 1937) face transmitere la delictul și infracțiunea de tâlhărie, astfel și la infracțiunea de piraterie. Art.536-555 Cod Penal Român din 1937, formând Capitolul III, prevedeau pedeapsa penală pentru delictul contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii. Respectiv actiuni prejudiciabile au fost conexe în 7 secțiuni:

- 1) Abuzul de încredere;
- 2) Gestiunea frauduloasă;
- 3) Exploatarea slăbiciunilor persoanelor incapabile;
- 4) Însușirea lucrurilor pierdute și deținerea pe nedrept;
- 5) Abuzul de încredere profesională;
- 6) Fraudarea creditorilor;
- 7) Înșelăciunea.

În Capitolul IV al Titlului XII din Cartea a II-a a Codului Penal Român din 1937 se menționa pedeapsa pentru următoarele infracțiuni: strămutarea de hotare, desființarea semnelor de hotar, stricăciuni și alte turburări aduse proprietății.

Ultimul capitol, al 5-lea, din menționat mai sus era intitulat “Jocul de noroc, loterie și specula contra economiei naționale”. În comparație de delictul de joc de noroc, joc de noroc prin loterie, organizare a jocului de noroc și tolerare a jocului de noroc, cunoscute și legislației penale ulterioare, în acest capitol erau menționate și alte careva fapte,

denumite generic “speculă contra economiei publice”. Faptele prejudiciabile din capitolul menționat se evidențiau într-o careva măsură, în comparație cu celelalte fapte prejudiciabile conexe în Titlul XIIIV din Cartea a II-a a CP Rom. din 1937. Așadar, acțiunile prejudiciabile din Capitolul al 5-lea, subestimau pe imaginea de conexiune a faptelor contra patrimoniului.

Concomitent cu normele din Codul Penal Român din anul 1865 și Codul Penal Român din 1937, careva infracțiuni contra patrimoniului au fost menționate în acte normative speciale. În Codul de justiție militară, în Codul comercial, în Codul silvic, în Codul marinei comerciale Bunăoară, în Codul de justiție militară, în Titlul II din Cartea a IV-a erau prevăzute despărțăminte consacrate infracțiunilor contra patrimoniului: Capitolul III “Despre sustracțiuni”; Capitolul VIII Furtul.

Cu referire la reglementarea infracțiunilor contra proprietăților în dreptul penal al RSSM, putem menționa că în spațiu postbelic, un obiectiv primordial era excluderea divergențelor persistente în legătură cu calificarea sustragerilor și fixării unității actelor normative cu privire la răspunderea penală pentru săvârșirea acestora. Prezidiul Sovietului Suprem al URSS, a promulgat la 05.06.1946, doua ucazuri: ”Despre răspunderea penală pentru sustragerea averii de stat și obștești” și “Despre intensificarea ocrotirii proprietății personale a cetățenilor”. Primul Ucaz prevedea răspunderea penală pentru următoarele componente de infracțiuni : ”Furtul-însușirea, delapidarea sau altă sustragere averii de stat; Sustragerea averii de stat săvârșită în mod repetat sau de către un grup organizat; Furtul, însușirea, delapidarea sau altă sustragere averii colhoznice, cooperatiste; Sustragere averii colhoznice, cooperatiste; Nedenunțarea către organul puterii despre sustragerea averii de stat.

Asfel termenul generic de sustragere a averii de stat și obștești, înglobând în câteva

componente de infracțiuni în funcție de formele și tipurile sustragerii, acest act normativ a permis instanțelor judecătorești să examineze mult mai eficient cauzele privitoare la infracțiunile contra proprietății.

În prevederile actului normativ analizat au fost reduse esențial circumstanțele agravante ale sustragerii averii de stat și obștești. În locul numeroaselor agravante, prevăzute în legislația penală aplicată anterior, în conformitate cu ucazul respectiv, se stabileau numai trei agravante, considerate de legiuitor de atunci de a fi primordial în procesul de relevare a gradului de pericol social al sustragerii: modul repetat; săvârșirea de către un grup organizat și proporțiile mari ale acelor sustrase.

La 25.03.1961 „Sovietul Suprem al RSSM” a adoptat Legea RSSM despre aprobarea Codului Penal al RSSM. În prevederile CP din 1961, pedeapsa pentru infracțiunile contra proprietății au fost reglementate paralel în două capitole: în capitolul III (infracțiuni contra proprietății socialiste) și capitolul V (infracțiuni contra proprietății personale a cetățenilor), care aveau următoarele dispoziții: ”Prin furt se înțelegea sustragerea pe ascuns a averii de stat, obștești sau personale; Jaf constă sustragerea deschisă a acesteia; Tîlhăria constă în atacul săvârșit în scopul însușirii averii însoțită de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei; Escrocherie, însușirea averii respective și însușirea dreptului asupra averii ori a altor foloase prin înșelăciune, abuz de încredere.

O dată cu adoptarea Legii cu privire la proprietate, s-a creat o stare de incompatibilitate între prevederile acestei legi și prevederile stipulate în Codul penal din 1961. Reglementările acestui din urmă act legislativ priveau proprietatea socialistă ca pe un element al bazei economice a statului sovietic și asigurau apărarea ei primordială. Prioritatea proprietății socialiste în comparație cu proprietatea personală a cetățenilor își găsea oglindire în următoarele trei aspecte:

1) infracțiunile contra proprietății socialiste și cele contra proprietății personale erau prevăzute de diferite capitole ale Codului penal din 1961;

2) metodele atentării asupra proprietății socialiste erau reglementate mai amplu și mai detaliat decât metodele de săvârșire a infracțiunilor contra proprietății personale;

3) infracțiunile contra proprietății socialiste erau pasibile de o pedeapsă mai aspră decât atentările analoage asupra proprietății personale.

Existența paralelă a normelor dreptului penal, ce stabileau răspundere diferită pentru unele și aceleași fapte contra proprietății socialiste și contra proprietății personale, s-a transformat într-un anacronism juridic care necesita să fie înlăturat de urgență. De aceea, prin Legea RSS Moldova cu privire la modificarea și completarea Codului penal și a Codului de procedură penală, adoptată de Parlamentul RSS Moldova la 15.02.1991, Capitolul V (articolele 145-154) al Părții Speciale a CP din 1961 a fost exclus din actul legislativ respectiv, iar Capitolul III al Părții Speciale a CP din 1961 a primit denumirea “Infracțiuni contra proprietății.

Noțiunea și semnele comune ale sustragerii

Termenul de sustragere semnifică totalitatea semnelor esențiale și interdependente, comune pentru oricare faptă infracțională din rândul infracțiunilor de sustragere, fiind o noțiune abstractă, ea este percepută ca un tot unitar. Acest tot conține un nucleu immanent oricărei forme a sustragerii [6, p. 46].

Interpretarea noțiunii contribuie la evoluțiile tehnice de elaborare a unor componente aparte de infracțiuni comise prin sustragere sau se elimină cerința înglobării în componente concrete a unui număr efectiv de semne care generează originea acesteia la categoria componentelor de infracțiuni comise prin

sustragere: ”Este suficient a utiliza, în dispoziția incriminatoare, termenul sustragere, acest procedeu contribuie la reducerea volumului dispoziției incriminatoare, privitoare la componența aparte a infracțiunii săvârșite prin sustragere, fără ai modifica încărcătura semantică.

Un alt aspect important privitor la interpretare a termenului de sustragere determină cauzele ce permit diferențierea aparte a oricărei forme săvârșite prin sustragere de infracțiunile asemănătoare, acest fapt contribuind la calificarea faptelor infracționale, mai ales dacă unele semne ale sustragerii, menționate în fapte concrete, în cazul în care infracțiunea săvârșită, coincide cu semnele componentei altei infracțiuni, desfășurarea în parte a originii la compartimentul faptelor săvârșite prin sustragere este reală, în situațiile elaborării unor componente de infracțiuni constituite din acest compartiment, acordarea atenției asupra semnelor ei distincte care o diferențiază de infracțiunile ce se aseamănă.

Astfel, o altă latură de interes în abordarea materiei privind termenul de sustragere constă în dependența parțială a interpretării noțiunii de sustragere de modificările existente ale reglementărilor privind pedepsele pentru infracțiunile săvârșite prin sustragere, uneori respectivele elaborările normative conduc la modificarea termenului de sustragere.

Totodată, infracțiunile comise prin sustragere se află într-o legătură interdependentă față de patrimoniu, care este reglementat atât de Codul Civil al RM, cât și de normele legii penale. După opinia autorului S. Brînză, termenul de patrimoniu, în reglementările legislației penale, are un înțeles mai îngust decât în dreptul civil. În special, se afirmă următoarele: ”Patrimoniul ca universalitate, fiind o abstracție, nici nu poate fi atins prin faptele concrete ale unei persoane; infracțiunea contra patrimoniului putându-se îndrepta numai contra unui bun patrimonial, adică

asupra unei valori care face parte efectiv din activul patrimoniului unei persoane. Pasivul patrimoniului, adică datoriile unei persoane, nu prezintă, de regulă, nici un interes pentru acei care se dedau la fapte de încălcare a patrimoniului, chiar dacă pasivul face parte din patrimoniu și este cuprins în această noțiune [7, p. 155].

În legislația penală, termenul de patrimoniu în raport cu infracțiunile care sunt îndreptate împotriva acestuia are un înțeles mai îngust și se referă la bunuri nu ca universalitate, ci în individualitatealorsusceptibilădeafiapropriate de făptuitor prin metode prejudiciabile, astfel infracțiunea nu ar putea fi săvârșită împotriva patrimoniului ca universalitate de bunuri, pentru că aceasta va exista întotdeauna [8, p. 193].

Interpretarea exactă a noțiunii de sustragere are o importanță importantă pentru teoria legislației penale, teoria legislației contravenționale, practicei judiciare și a acțiunilor de urmărire penală.

Necesitatea teoretică a noțiunii de sustragere rezidă în aceea că ea oferă posibilitatea de accentuare a subgrupului de infracțiuni ce constituie sustrageri. La fel, interpretarea teoretică a noțiunii legislative de sustragere, contribuie la determinarea științifică esențială a tipurilor de sustragere.

Necesitatea interpretării unei noțiuni concrete de sustragere, care ar îngloba toate semnele specifice acesteia, este determinată de complexitatea definițiilor interpretate de către savanții în domeniul legislației penale, termeni care constituie o bază științifică expresivă la determinarea tipurilor acestui subgroup, care are un grad prejudiciabil asupra societății.

În opinia autorului Sergiu Brînză cu referire la metodologia analizei definițiilor sustragerii și semnele acestora, se constată următorul aspect: ”Analiza sintetică comparativă a unor definiții date noțiunii de sustragere, analiză efectuată în baza metodei logice de cercetare,

ilustrează destul de concludent: a) diversitatea definițiilor, diferite după conținut și volum; b) lipsa definițiilor coincidente; c) numărul relativ mare de semne ce se conțin în fiecare din definițiile supuse analizei; d) numărul variat de semne incluse în definiții; e) conținutul diferit, pe care autorii îl conferă unor semne analoage; f) evoluția complexă a definițiilor noțiunii de sustragere, în ultimul timp fiind exprimată tendința de creștere a numărului de semne cuprinse în definiții.

Situația creată cu privire la noțiunea și semnele sustragerii a generat necesitatea interpretării definiției noțiunii de sustragere ce ar constitui semnele componente care expun cu totală precizie specificul oricărei sustrageri, care ar delimita-o de acțiunile adiacente.

Astfel, prin sustragere se înțelege luarea ilegală și gratuită a bunurilor mobile din posesia altuia, care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia, săvârșită în scop de cupiditate.

Această definiție teoretică a noțiunii de sustragere înglobează următoarele semne specifice, care au un obligatoriu indispensabil și eficient: I „luarea”; II „din posesia altuia”; III „a bunurilor mobile”; IV „ilegală”; V „gratuită”; VI „care a cauzat un prejudiciu patrimonial efectiv acestuia”; VII „săvârșită în scop de cupiditate”.

Semnele menționate sunt obligatorii pentru oricare din faptele contra patrimoniului, săvârșită prin sustragere (adică pentru infracțiunile menționate la art.186-188, 190-192 CP RM). Lipsa unui semn ne oferă posibilitatea să distingem că cele săvârșite deja nu au calitatea de sustragere, ci alt tip de infracțiune sau în general, ca acțiune care nu are tangență cu legislația penală.

În opinia lui C.-D. Nichifor “Domeniul patrimoniului cultural ar trebui să reprezinte o prioritate la nivel național, luând în considerare caracterul reprezentativ-identitar al patrimoniului, necesitatea imperioasă a

protejării acestuia din perspectiva recunoașterii patrimoniului ca valoare de interes național, unanim recunoscută ca resursă neregenerabilă de dezvoltare durabilă, generatoare de progres și coeziune socială [9, p. 61].

Aspecte de drept penal comparat în materia infracțiunilor comise prin sustragere

Toate legislațiile penale moderne conțin reglementări ale faptelor infracționale care aduc atingere patrimoniului (proprietății) urmare firească a semnificației pe care o dobândesc relațiile sociale cu privire la patrimoniu (relațiile sociale de proprietate) pentru propășirea colectivității sociale și pentru activarea interesului cetățeanului la progresul acestei colectivități. În codurile penale din diferite țări sunt prevăzute diviziuni speciale pentru grupuri de infracțiuni analizate, chiar dacă denumirile diferă: infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni contra proprietății.

Astfel, *Codul penal al Italiei* din 1931, în Titlul XIII reglementează infracțiunile contra patrimoniului. Acestea se divid în: infracțiuni contra patrimoniului săvârșite prin violență asupra bunurilor sau persoanelor (Capitolul I, art.624 etc., furtul simplu și agravat, tâlhăria, extorsiunea, ocuparea de terenuri și altele) și infracțiuni contra patrimoniului săvârșite prin fraudă (Capitolul II, art. 640, etc.), înșelăciunea, insolvabilitatea frauduloasă, înșelarea persoanelor incapabile, tănuirea, însușirea bunului pierdut sau obținut prin eroare, distrugerea frauduloasă a bunuri, camătă și altele [10].

Legiuitorul polonez interpretează mai îngust sfera de apărare penală a patrimoniului. Numărul de norme din capitolul corespunzător, precum și conținutul dispozițiilor acestora denotă o similitudine relativă în raport cu incriminările privind infracțiunile contra patrimoniului din legile penale ale Republicii Moldova și României.

Poate doar cu excepția faptei infracționale, prevăzute la art.290 al **Codului penal al Poloniei** toate celelalte infracțiuni din capitolul analizat se circumscriu modului de abordare a sferei apărării penale a patrimoniului, pe care l-am sprijinit în cadrul Capitolului II al prezentei lucrări [11].

Capitolul XXXV “Infracțiuni contra patrimoniului” face parte din Partea Specială a legii penale poloneze. Pe de altă parte, Capitolul XLIV “Infracțiuni contra patrimoniului militar” face parte din Partea Militară a legii penale poloneze. Această distincție între cele două obiecte juridice generice - “patrimoniul (civil)” și “patrimoniul militar” -- este firească și justificată.

În **Codul Penal al Chinei** din 1997 de asemenea există un despărțământ consacrat în mod expres infracțiunilor contra patrimoniului. Totuși, în art. 2 al Legii penale Chineze, în care se declară scopul legii penale, se specifică faptul că aceasta apără împotriva infracțiunilor, printre altele, “proprietatea de stat și cea colectivă a maselor muncitoare proprietatea particulară a cetățenilor. În pofida acestei discrepante între tipurile de proprietate, există un singur capitol - Capitolul 5 “Infracțiuni contra patrimoniului” al Părții Speciale, în care se apără în mod unitar patrimoniul ca valoare socială fundamentală. Fiind o urmare a principiului “o țară - două sisteme”, această concepție a legiuitorului chinez se deosebește de cea promovată de legislația penală a statelor din “lagărul socialist” în cele două capitole, dedicate infracțiunilor contra patrimoniului. [12, p. 73].

În Capitolul 5 “Infracțiuni contra patrimoniului” al Părții Speciale a Codului penal al Chinei se prevede răspunderea pentru: jaf (art.263); sustragerea agravată (art.264); fraudă telecomunicațională (art.265); escrocherie (art.266); jaful agravat (art.267); jaful săvârșit de un grup de persoane (art.268); însușire (art.270); sustragere prin

abuz de serviciu (art.271); delapidări (art.272); deturnarea de fonduri bănești (art.273); șantaj (art.274); distrugerea bunurilor (art.275-276).

În **Codul penal al Bulgariei** din 1962, Capitolul al cincilea din Partea Specială este denumit “Infracțiuni contra proprietății”. Așadar, proprietatea ca valoare fundamentală “este considerată” obiect juridic generic pentru grupul corespunzător infracțiuni.

Astfel, Capitolul al cincilea din Partea Specială a Codului penal al Bulgariei conține: Titlul I “Furtul” (art.194-197); Titlul II “Jaful” (art.198-200); Titlul III “Însușirea” (art.201-208); Titlul IV “Înșelăciunea” (art.209-213); Titlul V “Extorsiunea” (art.213a-214a); Titlu] VI “Tăinuirea bunurilor” (art.215); Titlul VII “Distrugerea și deteriorarea bunurilor” (art.216); Titlul VIII “Abuzul de încredere” (art.217) [13].

Totodată, trebuie de menționat că o astfel de faptă ca gestiunea frauduloasă (art.219-220) face parte dintr-un alt capitol al Părții Speciale a legii penale bulgare, Capitolul al șaselea “Infracțiuni contra economiei”. Faptul că o parte din actele infracționale, pe care le denumim condițional “infracțiuni patrimoniale”, sunt cuprinse tocmai în acest capitol are ca dovadă că ei cuprind infracțiunile contra proprietății intelectuale (art.227-227a).

Capitolul 21 din **Codul penal al Federației Ruse** din 1996 este denumit “Infracțiuni contra proprietății”. Deși despărțământul nominalizat are o altă denumire decât capitolul corespondent din legea penală moldovenească, după conținut el în multe coincide cu Capitolul VI al Părții Speciale din CP RM.

Capitolul 21 din Codul penal al Federației Ruse este o substructură în cadrul Titlului VIII “Infracțiuni în sfera economiei”. Din același titlu mai fac parte: Capitolul 22 “Infracțiuni în sfera activității economice” și Capitolul 23 “Infracțiuni contra intereselor de serviciu în organizațiile comerciale și de alt gen”. De aceea, în cazul subgrupului de infracțiuni

contra proprietății, prevăzute de legea penală rusă, ar fi mai corect să vorbim despre obiectul juridic comun, nu însă despre obiectul juridic generic. Totodată, obiectul juridic generic al acestora, dar și al infracțiunilor prevăzute de Capitolele 22 și 23, îl formează relațiile sociale economice (în accepțiune largă) [14].

În *Codul penal al Germaniei* din 1871 faptele infracționale contra patrimoniului sunt reprezentate în șapte titluri ale Părții Speciale. De notat, că unele dintre aceste titluri conțin prevederi ce se referă nu numai la infracțiunile contra patrimoniului.

Titlul a nouăsprezecelea “Furtul și însușirea bunurilor” al Părții Speciale din Codul penal al Germaniei incriminează: furtul (§242); cazul deosebit de grav al furtului (§243); furtul săvârșit cu aplicarea armei; furtul săvârșit de o bandă; furtul din apartament prin efracție (§244); cazul deosebit de grav al furtului săvârșit de o bandă (§244a); însușirea bunurilor (§246); furtul săvârșit în familie (§247); furtul și însușirea bunurilor având o valoare neînsemnată (§248a); folosirea ilegală a mijlocului de transport (§248b); sustragerea energiei electrice (§248c) [15].

Concluzii

Analiza evoluției reglementărilor protecției penale a patrimoniului este un proces suficient de dificil ce constă în studierea tuturor aspectelor ce necesită a fi supuse unei analize detaliate în funcție de reglementările legale care în vigoare la anumite perioade de evoluție. Obiectul analizei evoluției înglobează legitatea apariției și existenței instituției apărării penale a proprietății, geneza, esența și funcțiile acestei instituții, conținutul, forma și dezvoltarea ei pe parcursul diferitor categorii sociale care s-au succedat de-a lungul istoriei..

2. Categoria infracțiunilor de sustragere este una din cele mai vechi și răspândite forme de lezare a patrimoniului, a cărui obiect material este un bun mobil, din cauza că

numai un bun imobil poate constitui obiect al sustragerii fiind susceptibil de depozitare și luare în posesie deplasându-l pe proprietar prin acțiuni și mijloace prejudiciabile prevăzute de legea penală. Toate infracțiunile care aparțin categoriei sustragerilor au un ridicat grad generic de pericol social, determinat, pe de o parte, de gravele urmări pe care le pot avea pentru societate atingerile aduse valorilor și relațiilor sociale, care constituie obiectul protecției penale în cazul acestor infracțiuni iar pe de altă parte, de faptul că actele de sustragere se desfășurează prin variate metode și procedee, uneori cu o frecvență ridicată în raport cu celelalte fapte infracționale contra patrimoniului. În fine, el este determinat de gravitatea prejudiciilor cauzate posesorului bunurilor, de pericolul pe care îl prezintă persoana făptuitorului, căruia în unele cazuri i se încredințează aceste bunuri, de gradul și forma de vinovăție a făptuitorului.

3. Infracțiunile care fac parte din categoria infracțiunilor săvârșite prin sustragere au un grad prejudiciabil social sporit, generat de urmările grave pe care le au pentru societate, efectele care le au asupra valorilor și relațiilor sociale, care constituie obiectul protecției penale în situația acestor categorii de infracțiuni, iar pe de altă parte, de situația că faptele de sustragere se comit printr-o totalitate de metode și procedee tehnice, deseori cu o evoluție ridicată în comparație cu alte fapte prejudiciabile contra patrimoniului. În concluzie, sustragerea este generată de gradul prejudiciabil cauzat proprietarului bunurilor, de pericolul pe care îl reprezintă făptuitorul, căruia în unele situații i se încredințează aceste bunuri. Referitor la forma concretă pe care constituie infracțiunile de sustragere constituie un grup relativ omogen de fapte prejudiciabile, fiecareia din acestea fiindu-i specifică într-o măsură egală anumite semne comune ale infracțiunilor săvârșite prin sustragere. În dezvoltarea acestei teze, este necesar să

recunoaștem că, împotriva infracțiunilor contra patrimoniului, legea penală apără relațiile sociale cu privire la patrimoniu, iar nu relațiile sociale patrimoniale. Așadar, legea penală ocrotește în general toate relațiile sociale patrimoniale, dar face deosebire, sub raportul tratamentului juridic penal, între relațiile sociale cu privire la patrimoniu și celelalte relații sociale patrimoniale.

4. Prin sancționarea penală a acțiunilor săvârșite prin sustragere se ocrotește nu numai patrimoniul diferiților cetățeni dar și ordinea socială interesată ca conflictele dintre indivizi să se rezolve conform prevederilor legale. Proprietarul care, pentru a-și apăra patrimoniul, recurge la acte considerate de lege ca fiind dăunătoare ordinii sociale, trebuie să sufere consecințele acțiunilor sale. A decide altfel ar însemna să creăm o imunitate la adăpostul căreia orice individ, care are vreo pretenție patrimonială contra altuia, ar putea întreprinde fără risc orișice atac împotriva patrimoniului acestuia din urmă, invocându-și postura de proprietar. Or, calea admisibilă este alta: proprietarul trebuie să facă dovada dreptului său, iar instanța de judecată, ca suverană apreciatoare, să constate recunoașterea acestui drept.

5. Interpretarea legislativă a termenului de sustragere ar constitui mijlocul de orientare, care ar contribui la soluționarea relativă a factorilor de ordin particular care își fac prezența pe parcursul calificării faptelor, care ne-ar oferi posibilitatea de identificare a semnelor individuale succesive ale infracțiunilor din categoria sustragerilor. Astfel din aceste motive, definiția legislativă a termenului de sustragere ar putea fi apreciată, cu relevanță fiind un mijloc util și necesar utilizat în procesul complicat de descoperire a relațiilor atentate de faptele prejudiciabile aparate de legea penală și a infracțiunilor îndreptate contra patrimoniului, în general.

Referințe bibliografice

1. BRINZA, S. Evoluția reglementarilor privind protecția penală a proprietății pe teritoriul Republicii Moldova. Chisinau: Editura Arc, 2001, p.103.
2. RADULESCU, Andrei ș.a. Carte românească de învățătură. București: Editura Academiei, 1961, p.65.
3. RADULESCU, Andrei ș.a. Carteromânească de învățătură. București: Editura Academiei, 1961, p. 65.
4. Ibidem, p. 109.
5. BRINZA, S. Obiectul infracțiunii contra patrimoniului. Chișinău: Editura Tipografia Centrală, 2005, p.334.
6. BRINZA, S. Noțiunea și semnele sustragerii aspecte teoretice și practice. În: revista Studia Universitatis Moldaviae Seria „Științe sociale” 2014, nr. 8(78) p. 46. Disponibil : <https://social.studiamsu.md/wp-content/uploads/2014/01/07.-p.46-63.pdf>.
7. BRÎNZA, S. Obiectul infracțiunilor contra patrimoniului. Chișinău: Tipografia Centrală, 2005. p. 155.
8. NISTOREANU, Gh. s.a. Drept penal. Partea specială, Ed. Europa Nova, București, 1997, p. 193.
9. NICHIFOR, C. Protecția penală a patrimoniului cultural național: Rezumatul tezei de doctor. București, 2009. p. 61.
10. Codul Penal al Italiei [Accesat: 09.09.2025] Disponibil: <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Italia-RO.html>.
11. Codul Penal al Poloniei [Accesat: 12.09.2025] Disponibil: <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Polonia-RO.html>.
12. Уголовный кодекс Китайской Народной Республики. - Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2001.
13. Codul Penal al Bulgariei [Accesat: 12.09.2025] Disponibil: <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Bulgaria-RO.html>.
14. Уголовный кодекс Российской Федерации. - Москва: Проспект, 1999.
15. Codul Penal al Germaniei [Accesat: 12.08.2025] Disponibil: <http://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-germania-RO.html>.